ש"ע או"ח סי׳ תרל"ט

ס"א: ס"א: ס" ג מיי׳ שם הלכה ו

טוש"ע שם סעיף ה: סו ד מייי שם טוש"ע שם

סעיף ו: סעיף ו: סח ה ו ז מיי׳ שם

תורה אור השלם

וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַיְלָה הַזֶּה וְהַבֵּיתִי

כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרִים מַאָּדָם וְעַד בְּהַמָּה וּבְכָל אֱלֹהַי מִצְרִים

שמותיביב 2. כּה אָמַר יְיָ אֶל דֵּרֵךְ הַגּוֹיִם אַל תִּלְמַדוּ

וּמֵאתוֹת הַשָּׁמִיִם אַל וּמֵאתוֹת הַשָּׁמִיִם אַל תַּחָתוּ בִּי יַחַתוּ הַגּוֹיִם

לעזי רש"י

רבינו חננאל (המשר)

קרושי"ל. מנורה.

. לנטירנ"א. פנס.

מהמה:

ירמיהו י ב

אעשה שפטים אני יי:

טוש"ע שם סעיף ו

בובא דמיבדא. קערות לאחר שאכלו בהן לריך להוליאם מן הסוכה

דלישא וטעמא דכעין תדורו בעינן והני אין רגילין להיות בבית דירה

משום מיאום כך פירש בקונטרם וי"מ כגון קדירות ואגני

אין שרגא מעניינא דאחרים דמנא

דמיכלא בר ממטללתא היינו בשעה

שאין משתמש בהן דבשעת סעודה

אוכל בקערה בסוכה אבל שרגא

בעודו דולק ומשתמש לו לאורו אסור

כדמוכח לקמן פרק לולב וערבה (ד'

מח. ושם) דתנן גבי שביעי של חג

גמר מלאכול לא יתיר סוכתו משום

דאי מתרמי ליה סעודתא אכיל בגווה

אבל מוריד את הכלים מן המנחה

ולמעלה מפני כבוד יום שמרחה

כמכין עלמו להראתו למהום שיסעוד

שם הלילה ואמרינן בגמרא אין לו

מקום להוריד כלי וצריך לאכול (א)

בה ביום טוב האחרון מה יעשה

ויוכיח שאינו כמוסיף על המלוה

לעשות סוכה שמונה ימים מדליק

בה את הנר ומדחשיב לה היכירא

בשעת הדלקה שמע מינה דאסור

בחג ושמא היינו טעמא דמשום

דמוקמינן בסוכה קטנה וחיישינן שמא

תשרף סוכתו ותדע דהדלקה דוקה

מדלא נקט מעייל את הנר כדנקיט

ל) [ל"ל דרבא ורמי וכן העתיק בע"י] ובעל סה"ד הגיה דרמי בר חמל כי הוי קיימא וכו', ב) [לקמן מח.], ג) [תוספתא פ"ב], :ד) ועי׳ פרש״י שנת קנד שתים בידי ה) מכילתא פ׳ בא, ו) שבת הנו., ז) ומס׳ ד״ל פ״בו. ה) [בערוך איתא פלסטר],

הנהות הב"ח (ה) תום' ד"ה ואמרי וכו' ולריך לאכול שם ביו"ט:

מוסף רש"י . אי אפשי בשימושר. לומר כשהגשמים יורדים לסוכה הכל יולאין ונראה מפד המב״ה שאיו ממש לפניו (תענית ב.). הדרן עלך הישן

רבינו חננאל

כי הא דרבא בהדי רמי, כי הוו קיימי מקמי רב חסדא. הוו מרהטי לישנא רגמרא, והדר יתבי ומעייני דגמרא ו גמו א, והוד יונבי ומעייני בסברא. אמר רבא מאני משתיא במטללתא, מאני מכלא בר ממטללתא. שרגא שרי בסוכה גדולה, בסוכה קטנה חוץ לסוכה. ירדו גשמים מאמתי מותר ליפנות כו׳. תנא משתסרח המקפה של גריסין. וכן הוה נשיב וקא מייתי ציבי באפיה, מותר ליפנות. ת"ר היה אוכל בסוכה וירדו גשמים וירד, ופסקו גשמים, אין . מטריחין אותו לעלות ל) עד שיאור ויעלה עמוד השחר. ירושלמי לא סוף . דבר שתסרח מקפת גריסיז. דבו שונסו זו מקפת גו יסין, אלא אפי׳ מקפת כל דבר. תני כשם שמפנין מפני הגשמים, כך מפנים מפני נכנסיז ויוצאיז כל הלילה. ן הוצאין כל הלילה: תלמידיהון דר' מנא לחד מן קרובוהי י. דנשיא יצא איז מטריחיז

ומיהו פירושה דמתניתין מיבעיה לן

שפיכת הקיתון מאי היא ישיבת

הסוכה או ירידת גשמים: בומן

שהחמה לוקה כו'. משום דאיירי הכא

בסימני קללה נקט לה: והניח פנס.

לנטירנ״א: והושיבם בחשך. כך

כשהחמה לוחה אינה מאירה כל כך:

כי הא כו'. דבשמעתא איכא נמי ריהטא בלא טרחא ואיכא עיון בטרחא: כי הוו קיימי מקמיה דרב חסדא. בתר דאגמרינהו שמעתתח: מרהטי בגמרא. מה ששמעו מפיו דבר פלוני אסור דבר פלוני מותר: והדר מעייני בסברת. מה טעמו של דבר וחם יש

אלא בית יש להם לבדם וכן פירש בה"ג כגון קדרי ושפודי ובי טוי ובי תפי: **ואכורי** דה בר ממשדדתא. להשיב כלום: מאני משתיא. כוסות: במטלוחה. לפי שאינן מאוסים: מאני מיכלה. קערות לאחר שאכלו בהן לריך להוליחן: לבר ממטללתה. חוץ לסוכה: חלבה. כד של חרם ששוחבין בו המים: ושחיל. דלי של עץ: שרגה. נר של חרם שקורין קרושיי"ל: סוכה קטנה. של שיעור מלומלם ז' טפחים אסור להניחו בתוכה: מקפה של גריסין. ממהרת לקלקל בגשמים מעט: ליבומא. קסמין של סכך היה משיר על המאכל: רב יוסף מאניני דעת הוה דתניא בפ' ערבי פסחים (פסחים קיג:) שלשה חייהן אינן חיים הרחמנין והרתחנין ואניני הדעת שאינם יכולין לסבול שום דבר מיאום ואמר רב יוסף כולהו איתנהו בי: וירדו גשמים. וירד מן הסוכה לגמור סעודתו בבית וכשישב לו פסקו גשמים אין מטריחין אותו להפסיק ולעלות עד שיגמור: איבעיא להו עד שיאור. עד שיעלה עמוד השחר: או עד שיעור. משינתו הא אם הקיך אפילו היה בחצי הלילה יקום משינתו ויעלה וישן בסוכה: סא שמע עד שיאור ויעלה עמוד השחר. ועל כרחיך עד שיעור הוא דתניא בה דאל"כ מאי ויעלה עמוד השחר: תרתי. בתמיה שני דברים אלו הן סותרים זה את זה שיאור משמע שהאיר לו המזרח ועלה עמוד השחר משמע קודם לכן: אלא. על כרחך שיעור קתני וה"ק עד שיעור משיעלה עמוד השחר לאפוקי אם הקיץ משינתו בלילה דחין מטריחין ואם עלה השחר ולא ניעור אין מקיצין אותו: מי שפך למי. עבד לרבו והכי האמר משל לעבד שהיה עושה לרבו עבדות שאינו עובדו כהוגן כך בידוע שאין ישראל עובדין כשורה או דלמא הכי קאמר ושפך לו רבו קיתון על פניו לומר נה מלפני דהי הפשי בשמושך וירידת גשמים היא שפיכת קיתון ומכל מקום סימן קללה הוא

כי הא 6 (דרבה) בר חמא כי הוו קיימי מקמיה דרב חסדא מרהמי בגמרא בהדי הדר והדר מעייני בסברא אמר רבא פאמאני משתיא במטללתא מאני מיכלא בר ממטללתא חצבא ושחיל בר ממטללתא ושרגא במטללתא ואמרי לה בר ממטללתא ולא פליגי יהא בסוכה גדולה הא בסוכה קטנה: ירדו גשמים: תנא ימשתסרח המקפה של גריסין אביי הוה קא יתיב קמיה דרב יוסף במטללתא נשב זיקא וקא מייתי ציבותא אמר להו רב יוסף פנו לי מאני מהכא אמר ליה אביי והא תנן משתסרח המקפה אמר ליה לדידי כיון דאנינא דעתאי כמי שתסרח המקפה דמי לי ת"ר ביהיה אוכל בסוכה וירדו גשמים וירד אין מטריחין אותו לעלות עד שיגמור סעודתו ההיה ישן תחת הסוכה וירדו גשמים יוירד אין מטריחין אותו לעלות עד שיאור איבעיא להו עד שיעור או עד שיאור ת"ש עד שיאור ויעלה עמוד השחר תרתי אלא אימא יעד שיעור ויעלה עמוד השחר: משל למה הדבר דומה: איבעיא להו מי שפך למי ת"ש דתניא ישפך לו רבו קיתון על פניו ואמר לו אי אפשי בשמושך

התם מעייל בה מאני מיכלא: הררן עלך הישן

. דרבן גמליאל ור' אליעזר. פים הא לעבד שבא למזוג כוס [לרבו] ושפך הקיתון בפניו. תנא אמר לו אי אפשי בשמושר. תני מפני לוקין ונמסרין למלכות. על שמשהיז בידם שטרות ...... פרועין, ושמלוין ברבית, ושפוסקין צדקה ואינן נותנין, ושספק בידו . נותנין, למחות ואינו מוחה. בזמן שמאורות לוקין סימן רע לאומות, משל למה הדבר דומה למלך שעשה סעודה [וכר']. בזמן שהחמה לוקה סימן רע לאומות, לוקה סימן דע לאומחת, שהאומות מונין לחמה. לבנה לוקה סימן רע לשונאי ישראל, שישראל לשונאי ישואל, שישואל מונין ללבנה. לקו במזרח, סימן רע לבני מזרח. במערב, לבני מערב. באמצע, לכל העולם. לקה כמין דם, חרב בא יקי כמין שק, רעב לעולם. כמין שק, רעב בא לעולם. לקה בכניסתו, ביציאתו. פורענות ממהרת ובזמן שעושין רצון מקום, אין מתיראין מכל אלו. אל תחתו וגו', הגוים יחתו ולא ישראל יחתו. ת"ר בשביל ד' דברים חמה לוקה, על אב בית דין שמת ולא נספד כהלכה, ועל נערה המאורסה שצעקה בעיר ואין מושיע לה, ועל משכב זכור. ועל שני אחים על כותבי פלסטר. ועל על כוובר פלסטו, ועל מעידי שקר, ועל מגדלי בהמה גסה, ועל קוצצי

א) נראה דחסר כאן ול"ל עד שיגמור סעודתו היה ישו תחת הסוכה וירדו גשמים וירד אין מטריחין אותו לעלות עד שיאור כו'.

אילנות טובים.

ת"ר בזמן שהחמה לוקה סימן רע לכל העולם כולו משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו והניח פנס לפניהם כעם עליהם ואמר לעבדו מול פגם מפניהם והושיבם בחושך תניא רבי מאיר אומר כל זמן שמאורות לוקין סיִמן רע לשונאיהם של ישראל מפני שמלומדין במכוְתִיהן משל לסופר שבא לבית הספר ורצועה בידו מי דואג מי שרגיל ללקות בכל יום ויום הוא דואג סתנו רבגן בזמן שהחמה לוקה סימן רע לעובדי כְוְכבים לבנה לוקה סימָן רע לְשוֹנֹאיהם של ישראל מפני שישראל מונין ללבנה ועובָדי כוכבים לחמה לוקה במזרח סימן רע ליושבי מזרח במערב סימן רע ליושבי מערב באמצע הרקיע סימן רע לכל העולם כולו פניו דומין לדם חרב בא לעולם לשק חיצי רעב באין לעולם לזו ולזו חרב וחיצי רעב באין לעולם לקה בכניסתו פורענות שוהה לבא ביציאתו ממהרת לבא וי"א חילוף הדברים ואין לך כל אומה ואומה שלוקה שאין אלהיה לוקה עמה שנאמר יובכל אלהי מצרים אעשה שפטים ובזמן שישראל עושין ירצונו של מקום אין מתיראין מכל אלו שנאמר יכה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה עובדי כוכבים יחתו ואין ישראל יחתו ״ת״ר בשביל ארבעה דברים חמה לוקה על אב בית דין שמת ואינו נספד כהלכה ועל נערה המאורסה שצעקה בעיר ואין מושיע לה ועל משכב זכור ועל שני אחין שנשפך דמן כאחד ובשביל ארבעה דברים מאורות לוקין על כותבי ©(פלסתר) ועל מעידי עדות שקר ועל מגדלי בהמה דקה בא"י ועל קוצצי אילנות טובות ובשביל ד' דברים נכסי בעלי בתים נמסרין למלכות על משהי שמרות פרועים ועל מלוי ברבית ועל

מפני שמלומדים במכותיהם. כל מיני פורעניות הבאין בעולם יש להם לישראל לדאוג ולומר לא בא סימן זה אלא בשבילנו יותר משאר אומות מפני שהן רגילין ללקות יותר מכולם: משל לסופר. מלמד חינוקות: ורצועה בידו. להכות: מי דואג. אי זה מהן ירא שרגיל ללקות: לוקה במורח. בבקר כשהחמה במזרח: באמצע הרקיע. בחלות היום כשעומדת בראש כל אדם: לשק. עשוי מנולה של עזים והוא דומה לשחור: חילי רעב. משחירין פנים: לקה בכניסחו. בשקיעתו: פורענות שוהה לבא. כדרך ששוחה הסימן להראות עד כלות היום: ביליאתו פורענות ממהרת לבא. כדרך שמיחר הסימן לבא: ויש אומרים חילוף הדברים. לחה בכניסתו ערבית פורענות ממהרת לבא שהסימן כשם שאין לו שהות לשמש ביום שסמוך לשקיעתו הוא כך אין שהות לפורענות לבא. ביציאתו שחרית פורענות שוהה לבא כשם שיש לחמה עוד שהות ביום: **אלהיה**. שרה המליץ בעדה כגון סמאל שהוא שר של עשו: אל דרך הגוים אל חלמדו. לעשות כמעשיהם ומשתעשו רלונו מאותות השמים אל תחתו: בשביל ד' דברים. לא שמעתי טעם בדבר: מאורות. ירח וכוכבים: כוחבי פלחתר. שטרות מזויפים ומכתבי עמל לשום דופי על אדם לכחוב בשמו מה שלא לוה: מגדלי בהמה דקה. מחריבין את הארץ שאין יכולין לשמרם מלרעות בשדה חביריהם: ו**על קוללי אילנות טובות**. ואפילו הן שלהן שמשחיתין הן ונראין כבועטין בהקב״ה ובברכתו שמשפיע טובו: על משהי שטרות פרועים. אללם כדי לחזור ולגבות פעם אחרת: ועל מלוי ברבים. שחלוין בעלי בחים לישראל ברבית וכתיב (משלי כח) מרבה הונו בנשך ותרבית לחונן דלים יקבלנו ואמרינן בב"מ (ד' ע:) כגון שבור מלכא שחונן בהן עניי נכרים: